

Sabbaten

Studium nr 20

Suzanne Gundler 2018

Sjundedagsadventisterna tror att:

Efter sex dagars skapande vilade den nåderika Skaparen på den sjunde dagen och gjorde sabbaten till ett minnesmärke över skapelsen för alla människor. Det fjärde budet i Guds oföränderliga lag föreskriver att den sjunde dagen, sabbatsdagen, är en dag för vila, tillbedjan och tjänst på det sätt som Jesus, sabbatens Herre, visade genom sin undervisning och sitt exempel. Sabbaten är en dag för härlig gemenskap med Gud och med varandra. Den är en bild på vår räddning i Kristus, ett tecken på att han gör oss heliga och ett uttryck för vår lojalitet. Den ger en försmak av vår eviga framtid i Guds rike.

Sjundedagsadventisterna tror att:

Sabbaten är Guds bestående tecken på det eviga förbundet mellan honom och hans folk. När vi med glädje firar denna heliga tid från fredag kväll till lördag kväll, från solnedgång till solnedgång, hyllar vi Gud för hans skapelse och frälsning.

Källa:

- 1 Mos 2:1-3
- 2 Mos 20:8-11; 31:13-17
- 3 Mos 23:32
- 5 Mos 5:12-15
- Jes 56:5, 6; 58:13, 14
- Hes 20:12, 20
- Matt 12:1-12
- Mark 1:32
- Luk 4:16
- Heb 4:1-11

Gud vilade på sabbaten

På sex dagar skapade Gud himmel och jord, men först på sjunde dagen fullbordade han sitt verk, genom att skapa sabbatsdagen (1Mos 2:2 1917, KJV, ASV, ESV). Sabbaten var som konstnärens signatur på sin färdiga oljemålning.

Sabbaten, som är ett minne av skapelsen, avslöjar varför vi ska tillbe Gud – därför att han är Skaparen. Gud påminner sina skapade varelser om denna grundläggande sanning genom att uppmana oss att fira sabbaten varje vecka.

En välsignad och helgad dag

Att Gud välsignade sabbatsdagen visar att den dagen har en särskild ställning inför Gud och att den ska ge människor välsignelse.

Gud helgade sabbatsdagen. Det innebär att den gjordes helig och avskildes för helig användning. Sabbatsdagen är avskild från arbetsveckan. De sex arbetsdagarna är avsedda för vardagliga sysslor, men den sjunde dagen är avskild för vila, återhämtning och umgänge med Gud, våra trossyskon och vår familj.

Sabbat och manna

Under mer än 2.000 sabbater under de 40 åren i öknen påminde Gud Israel om sabbaten genom att sända manna. Manna kunde inte sparas från en dag till en annan, utom från fredag till sabbat.

Genom mannat:

- visade Gud vilken dag som var sabbat
- underströk Gud att man skulle vila från arbete på sabbaten
- prövade Gud Israel om de ville lyda hans bud (5Mos 8:16)

Sabbaten och lagen

Gud placerade sabbaten mitt i dekalogen. Utan sabbatsbudet skulle man inte veta vem lagstiftaren är. Sabbaten fungerar som ett sigill som bekräftar Guds auktoritet att stifta lagen.

Sabbaten hjälper oss att minnas skapelsen och Skaparen. Den skapar tid till det som är verkligt viktigt, att umgås med Gud och våra närmaste.

Sabbaten är en antidot mot avguderi. Att hålla den är ett tecken på att vi erkänner Guds auktoritet.

Tänk på sabbatsdagen så att du helgar den. Sex dagar skall du arbeta och uträtta alla dina sysslor. Men den sjunde dagen är HERRENS, din Guds, sabbat. Då skall du inte utföra något arbete, inte heller din son eller din dotter, din tjänare eller tjänarinna eller din boskap, och inte heller främlingen som bor hos dig inom dina portar.

Ty på sex dagar gjorde HERREN himlen och jorden och havet och allt som är i dem, men på sjunde dagen vilade han. Därför har HERREN välsignat sabbatsdagen och helgat den.

1Mos 20:8-11

Sabbaten är ett sigill, ett tecken

Ett sigill innehåller tre komponenter:

Ett namn: Kung Karl XVI Gustav

Ett territorium: Sveriges

En titel: Konung

Ett namn: Herren

Ett territorium: Himlen, jorden och havet

En titel: Din Gud och Skapare

Jag gav dem också mina sabbater som ett tecken mellan mig och dem, för att de skulle inse att jag är HERREN som helgar dem (Hes 29:12)

De årliga sabbaterna

Förutom veckosabbaten fanns sju årliga sabbater (Första och sista dagen i det osyrade brödets högtid, pingstdagen, basunklangens högtid, stora försoningsdagen och första och sista dagen i lövhyddohögtiden).

Eftersom dessa sabbater berodde på när det religiösa året började utifrån deras månkalender, inföll de årliga sabbaterna på vilken veckodag som helst. De var en del av den israelitiska tempeltjänsten som illustrerade frälsningsplanen och som gavs på Sinai berg, inte vid skapelsen som veckosabbaten. De har spelat ut sin roll nu (Kol 2:16,17; Gal 4:10,11).

Sabbatens Herre

Sabbaten är också ett minne av uttåget ur Egypten, syndens och slaveriets land (5Mos 5:14,15).

Jesus är både vår Skapare och vår Frälsare. Han är därför Sabbatens Herre (Mark 2:28). Bibeln kallar sabbaten för Herrens dag (2Mos 20:10).

När han genomfört skapelsen vilade han på sabbaten. När han genomfört korsdöden vilade han i graven på sabbaten. När vi firar sabbaten firar vi Jesus som vår Skapare och Frälsare.

Sabbaten är evig

- Sabbaten infördes vid skapelsen
- Sabbaten firades av Israel i GT
- Jesus firade sabbaten (Luk 4:16)
- Apostlarna firade sabbaten (Apg 13:14; 17:1,2; 18:4)
- Den första församlingen firade sabbaten i NT (Luk 23:56; 24:1)
- De frälsta kommer att fira sabbat på den nya jorden (Jes 66:23)

Sabbatens mening

- en ständig påminnelse om att Gud är mänsklighetens Skapare och ursprung (Hes 20:20).
- en symbol på frälsning från synden.
- ett tecken på helgelse och Guds förvandlande kraft (2Mos 31:13).
- ett tecken på lojalitet mot Skaparen.
- en dag för gemenskap med Gud.
- ett tecken på rättfärdighet genom tro på Guds Ord, den enda grunden till att vi firar sabbat.
- en symbol för vila i Kristus och förtröstan på hans kärlek och makt.
- En försmak av himlen.

Från sabbat till söndag

Det finns ingen text i bibeln som säger att Gud ändrat den vilodag som han valde vid skapelsen och förtydligade i lagen på Sinai berg.

Varken Jesus, som kallade sig sabbatens Herre, eller hans apostlar ändrade vilodagen.

Många ledare i både katolska kyrkan och i protestantiska samfund erkänner detta och säger till och med att om man vill följa reformationens måtto "Skriften allena", och menar att alla Guds tio bud fortfarande gäller, då bör man bli sjundedags-adventist.

Det var de kristna i Rom, huvudsakligen hedningar som blivit omvända till kristendomen, som började helighålla söndagen istället för sabbaten, eftersom de inte ville bli förknippade med judar, som var illa sedda.

Ända fram till 400-talet fortsatte kristna att hålla sabbaten, men det blev med tiden allt vanligare att samlas för att tillbe både på den sjunde och den första dagen i veckan.

Varför valde man just söndagen för tillbedjan jämte sabbaen?

Ingen av de tidiga kyrkofäderna under det andra eller tredje århundradena citerade en enda bibeltext för att stödja denna nya tradition, men en orsak som angavs var att Jesus uppstod på söndagen.

Det är dock ett ologiskt resonemang om man tänker efter. Jesus själv vilade i graven sabbaten efter korsfästelsen, och även hans lärjungar vilade på sabbaten (de avstod till och med från att bereda hans döda kropp) och började arbeta igen på söndagen. Hur kan man använda det faktum att Jesus vilade på sabbaten till att rättfärdiga att sabbaten förkastas?

Söndagslagar

Kejsaren Konstantin stiftade den första söndagslagen 321 e.Kr. i hopp om att kunna ena kristna och hedningar i sitt rike.

Katolska kyrkan stiftade sin första söndagslag 364 e.Kr. vid konciliet i Laodicea, och förstärkte den 538 e.Kr. vid det tredje konciliet i Orleans.

Profetisk förutsägelse

Paulus beskriver ett avfall som skulle komma och något som han kallar "Laglöshetens hemlighet" (2Tess 2:3-12).

Genom profetian i Dan 7 visar Gud att han kände till i förväg vem som skulle försöka ändra Guds lag och vilodagen. Det står "Denne skall tala mot den Högste och ansätta den Högstes heliga. Han skall sätta sig i sinnet att förändra heliga tider och lagar, och de skall ges i hans hand under en tid och tider och en halv tid" Dan 7:25.

Denna makt beskrivs som ett litet horn som växer ut ur romarriket. Det är olik de andra politiska makterna, talar emot Gud och förföljer Guds heliga. Hans maktpperiod anges som en tid, tider och en halv tid, vilket betyder 3,5 år. I bibliska profetior används "profetiska dagar" där en dag motsvarar ett år. På bibelns tid använde man en månkalendar med 12 månader om vardera 30 dagar, och 360 dagar på ett år. 3,5 år motsvarar 42 månader eller 1260 år. Dessa olika sätt att ange samma tidsperiod finns på olika ställen i bibeln, alltid i samband med samma makt.

Det finns bara en makt som stämmer in på beskrivningen.

Katolska kyrkan påstår att påven agerar på jorden i Guds ställe, och att han har auktoritet att ändra det som Gud fastslagit i bibeln. En av påvens titlar är VICARIUS FILII DEI, som betyder Guds Sons ställföreträdare.

Katolska kyrkans företrädare Johan Eck utmanade Luther genom att påpeka det inkonsekventa i att Luther helighöll söndagen trots att det inte finns något stöd för det i bibeln, samtidigt som Luther påstod att endast bibeln var rättesnöre för hans tro (Sola scriptura).

Vid konciliet i Trent (1545-1563), som sammankallades av påven för att motverka reformationen, diskuterades kärnan i reformationen - om bibeln eller kyrkans tradition var högsta auktoritet.

Ärkebiskopen i Reggio konstaterade att det faktum att även protestanter helighåller söndagen, en företeelse som bara grundar sig på kyrkans tradition – inte bibeln, är beviset på att kyrkans auktoritet står över Guds Ord, och att protestanter egentligen erkänner det genom sina handlingar.

Söndagen är således tecknet på Romerska Katolska Kyrkans auktoritet, i deras egna ögon. Denna åsikt håller de fortfarande fast vid.

Sabbaten återupprättas

I Jesaja kap 56 och 58 kallar Gud Israel till sabbatsreform och talar om hur alla folk ska samlas till honom. Han förknippar framgång i missionsuppdraget med sabbatsfirande (Jes 56:1-2; 58:12-14).

Gud kallar även sitt folk som lever den sista tiden att återupprätta hans bud bland alla folk. Det framgår av de tre änglarnas budskap som omfattar både det eviga evangeliet och en uppmaning "Tillbe honom som har skapat himlen och jorden, havet", ord som är tagna från det fjärde budet (Upp 14:6,7,12; 2Mos 20:11).

Guds sigill eller vilddjurets märke

Sabbaten är Guds sigill, ett tecken både på att Gud har ensamrätt på att formulera de tio buden eftersom han skapat världen, och på att vi lyder honom eftersom han är vår Gud och Skapare (Hes 29:12).

Söndagen är ett motsvarande tecken på att Katolska kyrkan anser sig ha ensamrätt på att formulera de tio buden och att deras kyrkotradition och påvens ord har högre auktoritet än Guds Ord. Att helighålla söndagen är i praktiken att sätta Katolska kyrkan över Gud, och att underkasta sig den.

Den som inte underkastar sig söndagslagarna kommer att straffas av vilddjuret.

Den som tar vilddjurets märke kommer att straffas av Gud (Upp 13:11-18; 14:9-11).

Vi vet att dessa två vilodagar kommer att ställas emot varandra den sista tiden. Söndagslagar kommer att göra människor uppmärksamma på Guds bud och tvinga dem att ta ställning. Först då blir söndagen vilddjurets märke. Vilken vilodag man väljer visar vems auktoritet man erkänner som den högsta.

Att fira sabbaten

Sabbaten är till för särskilt umgänge med Gud och med våra trossyskon. Den stärker vår tro och motverkar andlig modlöshet och kraftlöshet.

Genom att fira sabbaten visar vi för omvärlden att vi tar Guds bud på allvar och ärar honom.

Sabbaten börjar vid solens nedgång på fredag kväll och slutar vid solens nedgång lördag kväll.

Det är en välsignelse att samlas med familjen, eller en grupp troende, till solnedgångsandakt både fredag och lördag kväll för att bjuda in Jesu Ande som en välkommen gäst och markera sabbatens gränser .

Tänk på sabbatsdagen – Vi ska förbereda oss för sabbaten under veckan. Vi ska inte arbeta så hårt att vi är helt utmattade när sabbaten kommer och inte orkar engagera oss i tillbedjan.

Bibeln kallar fredagen för "förberedelsedag". Vi bör förbereda oss genom att ordna med inköp, matlagning, städning osv så att vi kan koppla av både från att tänka på och att utföra våra vardagliga sysslor under de heliga timmarna.

så att du helgar den – Sabbaten är helig, avskild för Guds räkning. Då ska vi tänka på Gud och tillbe honom som vår Skapare och som vår Frälsare. Vi ska anstränga oss för att verkligen fira sabbatsdagen och göra den till en glad och speciell dag.

Vi ska inte låta oss distraheras av tankar eller samtal om vårt arbete eller världslig förströelse som världslig läsning, TV, musik, hobbies eller idrott.

Det är rätt att göra gott på sabbaten, att hjälpa dem som lider, som är sjuka eller är i nöd. Det visade Jesus tydligt genom sitt exempel.

Sex dagar ska du arbeta – Sabbatsbudet handlar inte bara om vila utan innehåller även en uppmaning till arbete under veckans övriga dagar.

Man kan inte fira sabbat genom att vila sig alla dagar i veckan, och man kan inte heller helighålla både sabbat och söndag om man vill följa Guds bud.

Att fira Guds heliga dag innebär att ta ställning. Vi måste välja mellan Guds bud och människobud, mellan sabbat och söndag.

Genom vilodagen får vi nya krafter så att vi orkar vara mer aktiva och produktiva under veckans övriga dagar.

”inte heller din son eller din dotter, din tjänare eller tjänarinna eller din boskap, och inte heller främlingen som bor hos dig inom dina portar”

Sabbatsvilan ska involvera hela hushållet, familjemedlemmar, eventuella anställda eller människor som anlitas för att utföra tjänster åt oss, våra gäster och till och med djuren.

Det är inte rätt att försöka köpa sig fri från sabbatsvilan genom att leja någon annan att arbeta.

Ty på sex dagar gjorde HERREN himlen och jorden och havet – Orsaken till sabbatsdagen är att vi ska minnas Skaparen, och att vi tillhör honom. Genom att vistas i naturen kommer vi honom nära.

Genom att tillbe Skaparen tillsammans med människor som han ursprungligen skapat, och återskapar varje dag till sina avbilder stärker vi våra relationer både med Gud och våra nära och kära.

På sabbaten kan vi ta oss tid att tillbe i kyrkan, läsa andliga böcker, lyssna på andlig musik, sjunga eller studera bibeln tillsammans. Vi kan besöka någon som är gammal, sjuk eller ensam eller som inte kan ta sig till kyrkan.

”Därför har HERREN välsignat sabbatsdagen”

Sabbaten är en välsignelse, inte en börda.

Det handlar inte om lagiskhet och gärningar, utan om att vila i Skaparens famn.

Vi vilar därför att han vilar. Vi firar sabbat tillsammans med vår Skapare och Frälsare på den dag som är hans egen och som han själv valt ut och gjort till något speciellt, ett tempel i tiden.

Tid är pengar, och Gud värdesätter tid med oss mer än pengar. Han begär en tiondel av våra inkomster men en sjundedel av vår tid.

Studera mera

- Jesus blev ständigt ifrågasatt för sitt sätt att hålla sabbaten helig. Hur försvarade han sig? Se t.ex. Luk 14:1-6,9 Jfr. Joh 5:17; Mark 2:27
- Vad ser du för anknytning till sabbaten i Upp 14:6-7,14?
- På vilket sätt är sabbaten en ”rastplats” i vår stressade tillvaro?

Ytterligare bibelställen om sabbaten:

- Luk 23:55, 56
- Mark 1:29-32
- Neh 13:15-19
- 2 Mos 16:22-30

